

عنوان پروژه: تدوین سند سیاست بهبود تجویز غیر منطقی دارو و پیشنهاد برنامه تغییر رفتار پزشکان

مجری پروژه: دکتر مریم نورخیز محجوب، دکتری داروسازی، قائم مقام معاونت غذا و دارو دانشگاه

ناظر طرح: دکتر ایرج اسماعیلی، پزشک

پیام گزار سلامت: دکتر مریم نورخیز محجوب، دکتری داروسازی، قائم مقام معاونت غذا و دارو دانشگاه

همکاران اصلی پروژه: دکتر علی اکبر زینالو، پزشک فوق تخصص قلب کودکان، رئیس دانشگاه - دکتر فرزاد پیرویان، داروساز -

دکتر سلکا ساربانها، داروساز - دکتر فرزانه حامدی وفا - داروساز - علی کشاورز صفری، کارشناس

خلاصه پروژه

شاخص های نسخه نویسی صحیح یکی از عواملی است که نقش عمده ای را در ارزیابی عملکرد پزشکان ایفاء می کند و می تواند موجب ارتقاء کیفیت عملکرد آنان گردد. تعداد اقلام دارویی در هر نسخه، درصد اقلام نسخ حاوی آنتی بیوتیک و درصد نسخ حاوی داروهای تزریقی جزو پارامترهایی هستند که توسط سازمان جهانی بهداشت بعنوان شاخص های نسخه نویسی مدنظر قرار گرفته و توسط آنها عملکرد نسخه نویسی پزشکان مورد ارزیابی قرار می گیرد.

میزان تجویز و مصرف دارو در ایران سه برابر حد استاندارد سازمان بهداشت جهانی است. میزان شاخصهای مورد ارزیابی نسخ پزشکان در کمیته تجویز و مصرف دارو در استان قزوین در مقایسه کشوری از مهمترین علل انجام این طرح می باشد. طبق اطلاعات موجود میانگین اقلام دارویی در نسخ تجویزی در استان از میانگین کشوری بالاتر است. وضعیت شاخصهای مورد ارزیابی نسخ پزشکان در کمیته تجویز و مصرف دارو در استان قزوین در مقایسه با کشوری از مهمترین علل انجام این طرح می باشد. داده های استخراج شده توسط کمیته فرعی تجویز و مصرف منطقی دارو به صورت مقدماتی مورد تجزیه و تحلیل کارشناسی قرار گرفت.

با توجه به نتایج حاصله پیشنهاد اولیه در خصوص اتخاذ راهکاری از جهت بهبود تجویز غیر منطقی دارو و منطقی نمودن تجویز دارو در سطح استان داده شد و مقرر گردید با توجه به عوامل مختلف تاثیر گذار، سند قابل ارجاع و استنادی تهیه و با در نظر گرفتن تمامی اهرم های قانونی نسبت به این امر مهم همت گمارده شود. موضوع مذکور در قالب طرح پیشنهادی به شورای سیاست گذاری سلامت استانداری ارائه شد.

پس از تصویب طرح پیشنهادی و استخراج عوامل تاثیر گذار و بررسی شرح وظایف سازمان های مرتبط و مسوول از مسوولین این سازمان ها دعوت به همکاری شد.

با توجه به شاکله طرح، موارد قابل پیگیری و برنامه ریزی عبارت بودند از: دریافت مستمر نسخ پزشکان از جهت تجزیه و تحلیل دوره ای، تعریف شاخص تجویز دارو، ارتقاء دانش و آگاهی عمومی پزشکان در قالب جلسات آموزشی با توجه به نتایج حاصله از بررسی جامع نسخ پزشکان، ارتقاء دانش و آگاهی انفرادی پزشکان با توجه به نتایج حاصله از بررسی نسخ پزشک، ارائه پس خوراند دوره ای شاخص تجویز داروهای نسخه شده پزشکان، ایجاد اهرم های قانونی بازدارنده در خصوص پزشکان خاطی با نسخ تجویزی غیر منطقی دارو در رفتار حرفه ای.

در خصوص نقش و تبیین جایگاه کمیته علمی تجویز و مصرف منطقی دارو با حضور ریاست دانشگاه، نمایندگان اعضاء هیأت علمی در خصوص تعریف شاخص های برنامه، مشارکت در برنامه ریزی های آموزشی، نقد علمی نسخ ارجاع شده پزشکان مورد بررسی کمیته تجویز و مصرف منطقی دارو و بررسی پاسخ های پزشکان مورد بررسی کمیته تجویز و مصرف منطقی دارو در خصوص نسخ تنظیمی ایشان جلسات متعددی برگزار گردید.

با اتخاذ تصمیمات اجرایی مهم در زمینه بازرسی و نظارت بر ارائه خدمات مشاوره دارویی در داروخانه ها نسبت به مصرف صحیح و منطقی دارو های تجویز شده و همچنین داروهای بدون نسخه (OTC) اقداماتی از سوی حوزه مدیریت دارویی پیشنهاد گردید.

با توجه به اهمیت آموزش های پایه و عمومی مصرف دارو در سطح جامعه به موازات برنامه های آموزشی تجویز دارو برای گروه های پزشکی، هماهنگی لازم با سازمانهای مسؤول امر مثل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، آموزش و پرورش و ... صورت پذیرفت و برنامه ریزی هایی در خصوص اتخاذ راهکارهایی برای آموزش های عمومی صورت پذیرفت که پس از بررسی نقاط قوت و ضعف اجرایی راهکارهای بررسی و تجربه شده، پیش نویس سند سیاست بهبود تجویز غیر منطقی دارو و پیشنهاد برنامه تغییر رفتار پزشکان تدوین و ارائه می شود.